

Bestämmelser för Gesällbrev i:

Duodji/Duodje/Vätnoe inriktning trä/horn eller skinn/textil

Bestämmelserna är framtagna och reviderade av branschföreträdaren våren 2016 samt fastställd av Sveriges Hantverksråd 2016-05-12.

Ansvarig bransch-/yrkesorganisation
Sameslöjdstiftelsen Sámi Duodji

Förkunskapskrav

Gesällprov kan avläggas efter minst 4 000 timmar dokumenterad yrkesutbildning eller yrkeserfarenhet som motsvarar minst tre år inom angivet yrke eller av branschen validerad yrkeserfarenhet och kompetens inom duodji/duodje/vätnoe inriktning trä/horn eller skinn/textil. (Se bilaga 1)

Gesällprov – allmänna anvisningar

För att få göra Gesällprov ska förkunskapskravet vara uppfyllt och vara godkänt av branschföreträdare. Gesällprovet är ett yrkesprov som skall vara av sådan art att det efter genomförd granskning visar om den prövande är väl insatt i yrket och har de kunskaper, kompetenser och färdigheter som krävs för att kunna utföra de i yrket förekommande arbetsuppgifterna. Provet får/bör utföras under slutet av utbildningen/färdigträningen i yrket. För att erhålla ett Gesällbrev ska samtliga obligatoriska delar i Gesällprovet vara godkända.

Provanvisningar

Provet består av två praktiska prov och ett teoretiskt prov som genomförs enligt anvisningarna som är framtagna och fastställda av branschen. (Se bilaga 1)

Granskning av provet

Ansvarig granskare är branschföreträdaren. Granskare ska vara neutrala och utses av branschföreträdaren på uppdrag av Sveriges Hantverksråd. Läs mer om granskningen i Provanvisningarna. (Se bilaga 1)

Gesällprovs- och Gesällbrevskostnader

Information om kostnaderna för att få provet granskat fås av branschföreträdaren, se bilaga 1. Kostnaden för gesällbrevet är 700 kr + moms (875 kr inkl. moms). Med brevet följer ett ID-kort med information om Gesällbrev översatt till fem språk.

Ansökan

Anmälan om att avlägga provet görs till branschföreträdaren senast 15 maj varje år. Du hittar mer information om ansökningsförfarandet i provanvisningarna (bilaga 1). Kontaktinformation till branschföreträdaren finns här nedan.

Efter godkänt prov görs en ansökan om att erhålla gesällbrev hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet och den administrativa avgiften för gesällbrevet på 875 kr inkl moms betalas in. *I vissa branscher sköter branschföreträdaren kontakten med Gesäll- & Mästarbrevskansliet. Hör med din bransch.* En *generell* ansökningsblankett om Gesällbrev finns på www.hantverksrad.se

Kontaktuppgifter:

Branschorganisation:
Sameslöjdstiftelsen Sámi Duodji
Porjusvägen 4
962 31 JOKKMOKK

0971-128 94
info@sameslojdstiftelsen.com
www.sameslojdstiftelsen.com

Eventuella yrkestekniska frågor kan ställas till:
Nationell utvecklare Sameslöjd – Kulturarvsfrågor
info@sameslojdstiftelsen.com
0971-128 99, 070-394 93 06

Gesäll- & Mästarbrevskansliet:
Sveriges Hantverksråd
Gesäll- & Mästarbrevskansliet
Box 147
793 23 Leksand

Tel. 0247-369 50
Fax. 0247-151 70
www.hantverksrad.se
info@hantverksrad.se

Tveka inte att kontakta oss om du har frågor eller funderingar kring Gesällbrev!

Bilaga 1

Provanvisningar för Gesällbrev i Duodji/Duodje/Vätnoe

Gesällprov får och bör genomföras i anslutning till avslutad utbildning. Lämplig utbildningsbakgrund är 2-årig utbildning vid Samernas utbildningscentrum i grenen trä/horn och skinn/textil eller likvärdig utbildning och med minst ett års dokumenterad yrkespraktik, som exempelvis lärling. Detta motsvarar 4000 timmar.

Sökande som saknar formell utbildning enligt ovan ska valideras av branschen och redovisa motsvarande kunskaper inom följande ämnesområden:

Generella ämnesområden:

Material:

Kunskap om skinn, textil, trä och horn samt insamling av material.

Skinnberedning:

Kunskap om olika sätt att bereda, skrapa och mjukgöra skinn.

Färg och form:

Kunskap om färg och form med särskild inriktning mot duodji/duodje/vätnoe.

Verktygslära/Maskinlära:

Kunskap om underhåll, skyddsföreskrifter, verktygens användningsområde.

Ortskarakteristik:

Kunskaper om de olika områdenas särart och likheter.

För skinn och textil gäller:

Skinn/belling/päls:

Kunskap om beredning, hantering, lagring och sömnad.

Vävning:

Uppläggning, vävning, läggning, mönster.

Tenntråd/pärlor:

Mönster, sömnadsteknik.

Dräkt:

Mönsterkonstruktion, sömnadsteknik, färg och komposition.

För trä och horn gäller:

Råmaterial:

Kunskap om insamling av material (trä, horn etc.), lagring, hantering och bearbetning.

Föremållverkning:

Kunskap om och tillverkning av traditionella och nyskapande föremål.

Gravyr och dekor:

Mönster, graveringsteknik, komposition och färgning.

Putsning och slipning:

Putsning och slipning av trä, horn och knivblad.

Limning och ytbehandling

Bilaga 1

Provanvisningar för Gesällbrev i Duodji/Duodje/Vätnoe (forts.)

Följande generella provbestämmelser gäller:

Provet skall vara av sådan art att det efter genomförd granskning av branschföreträdaren kan fastställas att den sökande är väl insatt i yrket och har uppnått de krav för att erhålla Gesällbrev som är angivna i provbestämmelserna utarbetade av branschen och fastställda av Sveriges Hantverksråd.

En objektbeskrivning för prov I (arbetsbeskrivning, planering, material, skisser och/eller bilder/fotografier etc.) ska lämnas in för godkännande av branschföreträdaren innan Gesällarbetet kan påbörjas.

Gesällprovet bör utföras under närmaste 12 månaderna efter det att objektbeskrivning (arbetsprovet) godkänts av branschens granskningsnämnd.

Provet består av ett teoretiskt och två praktiska prov varav det ena provet (prov 1) utförs i egen ateljé eller annan verkstad. Det teoretiska provet och det andra praktiska provet genomförs under tre dagar i juni månad i Jokkmokk.

Prov I (praktiskt) i egen verkstad

Ett av de praktiska proven (I) består av tillverkning av ett föremål innan provtillfället i Jokkmokk. Det föremålet lämnas i samband med provveckan. Till detta prov ska också en dokumentation av processen i form av loggbok och fotografier samt arbetsbeskrivning (objektbeskrivning) presenteras.

Provet utförs självständigt efter egen förlaga och ska visa hög yrkesskicklighet där färg, form, teknik, täthet, material och funktion är anpassade till det tillverkade objektet samt ha en avslutning som är väl anpassat till yrkesprovets kvalitet, funktion och användningsområde. Exempel på lämpliga objekt finns på bifogad lista.

Kontrollanter (ej granskare) ska följa arbetets gång och sedan intyga att provtagaren egenhändigt utfört arbetet.

Prov II och III (teoretiskt och praktiskt) utförs vid provtillfälle i Jokkmokk

Det teoretiska provet (II) består av ett antal frågor som omfattar t ex material, tillverkningsprocesser/tekniker, verktyg/maskiner, det samiska kulturarvet samt terminologi inom duodji/duodje/vätnoe.

Under det praktiska provet (III) genomförs och bedöms några utvalda moment inom duodji/duodje/vätnoe. Momenten kommer att vara sådana att de ska visa på bredden av provtagarens kunskaper inom yrket. Material för provet tillhandahålls vid provtillfället.

Ansökan om att avlägga Gesällprov

Skicka in en ansökan att få avlägga Gesällprov till branschföreträdaren senast den 15 maj. Ansökan förgranskas och branschföreträdaren kontaktar den sökande och ger klartecken att påbörja prov 1. Ansökan ska innehålla följande handlingar;

- Personliga kontaktuppgifter
- Intyg/betyg gällande utbildningsbakgrund
- Objektbeskrivning för prov 1

Bilaga 1

Granskning och bedömning

Gesällprovet granskas och bedöms av 2-3 opartiska experter utsedda av branschföreträdaren och genomförs i nära anslutning till att gesällprovet slutförts.

En kontrollant (ej experter/granskare) ska följa arbetet under genomförande av prov I, i egen ateljé eller annan verkstad. Kontrollanten ska intyga att provet är egenhändigt utfört i enlighet med de fastställda provbestämmelserna och följa arbetet (t ex närvara då arbetet påbörjas och då väsentliga moment utförs).

Gesällprovet granskas med avseende på:

- provets art och omfattning
- noggrannhet
- de av branschen angivna momenten i gesällproven
- sammanfattande helhetsbedömning
- resultatet av det teoretiska provet

Granskningsprotokoll

Branschen ansvarar för att meddela och tillsända provtagaren resultatet av Gesällprovet. Branschorganisationen skickar sedan en kopia av underskrivet granskningsprotokoll till Gesäll- och Mästarbrevskansliet.

Anmälan om Gesällbrev

Anmälan om Gesällbrev görs på särskilda blanketter som skickas till Gesäll- och Mästarbrevskansliet. Blanketter finns på www.hantverksrad.se.

Kostnader

Kostnader i samband med förberedelser inför provet, provets genomförande, materialkostnader, eventuella branschavgifter m m. står den sökande själv för om ingen annan överenskommelse träffats.

Kostnad för Gesällprov är 8000 kr + moms (10 000 kr inkl. moms). I priset ingår provmaterial samt granskningskostnader och examination under provtiden i Jokkmokk. Kostnad för mat och boende vid provtillfället i Jokkmokk tillkommer.

Administrationsavgift för Gesällbrevet är 700 kr + moms (875 kr inkl. moms) betalas till Gesäll- och Mästarbrevskansliet i samband med att ansökan inlämnas.

För närmare information om provbestämmelser, ansökningsblanketter m m kontakta:

Gesäll- och Mästarbrevskansliet
Sveriges Hantverksråd
Box 147
793 23 Leksand
Tel. 0247-369 50 Fax 0247-151 70
E-post: info@hantverksrad.se
Hemsida: www.hantverksrad.se

Sameslöjdstiftelsen Sámi Duodji
Porjusvägen 4
962 31 Jokkmokk
Tel. 0971-128 94
E-post: info@sameslojdstiftelsen.com
Hemsida: www.sameslojdstiftelsen.com